

Sa ushqim koncentrat nevojitet për majmërinë e kecave?

Sa më shumë që të jetë e mundur, kecat shiten si keca qumështi. Rezultatet e mëposhtme të një prove për të ushqyerit në HBLFA Raumberg-Gumpenstein tregojnë se si ato mund të majmërohen me racione me bazë foragjere dhe çfarë performance mund të arrihet.

Eksperimenti u krye me keca nga dhia e racës Saanen dhe me keca Saanen x dhi Boer. Dhia Boer është një racë dhie vetëm për mish dhe përmes kryqëzimit me dhinë Saanen duhet të arrijë rezultate më të mira në performancën e majmërisë dhe therjes. 40 keca të racave të pastra dhe 39 të racave të kryqëzuara u majmëruan deri në një peshë therje prej 33 kg për meshkujt dhe 29 kg për femrat.

Çfarë ushqimi u përdor?

Së pari, kecat u rritën pa nënë me qumësht dhie të acidifikuar. Pas gjashtë javësh, pirja e qumështit nga kecat u ul ngadalë, deri në zero për dy javë. Nga java e tretë e jetës, u ofrua ushqim i koncentruar dhe

sanë, dhe nga java e gjashtë e tutje, u ofrohej edhe silazh. Njëri grup mori silazhin e misrit, tjetri një përzierje të 2/3 silazh bar dhe 1/3 silazh misri. Në varësi të silazhit, u dha një koncentrat i pasur me proteina ose një koncentrat i pasur në energji. Silazhi i misrit (SM) u plotësua me një koncentrat të pasur me proteina të përbëra nga 1/3 vakt soje dhe 2/3 vakt rapi, me 1/3 dhe 2/3 që i referoheshin peshës së njësisë dhe jo vëllimit. Për përzierjen e silazhit të barit-misrit (SBM), u përdor si koncentrat një përzierje prej 40% misër, 20% grurë, 20% elb dhe 20% dinitzel i thatë. Sasia e koncentratit u nda në dy nivele. Njëri grup mori 20% të racionit ditor si ushqim të koncentruar, grupi tjetër 40%.

Karakteristika	Gjinia		Ushqim voluminoz		Ushqim i koncentruar		Gjenetika	
	m	w	MS	GSMS	20%	40%	e kryeqëzuar	racë e pastër
Numri i kafshëve	39	40	39	40	39	40	39	40
Pesha e lindjes, kg	4,77	4,38**	4,58	4,57	4,54	4,61	4,62	4,53
Pesha e majmërisë, kg	32,94	29,00***	30,78	31,16	30,87	31,06	30,86	31,07
Mosha e therjes, ditët	134*	146	138	141	148	131	138	142
Fitimi total ditor i peshës, g	215	174***	196	194	184**	205	199	190
Pesha e gjallë dita e 63-të, kg	20,61	17,88***	19,26	19,22	18,89	19,59	19,80	18,68*
Shtimi ditor i majmërisë, g	214	175***	194	196	184***	206	198	191
Kohëzgjatja e majmërisë, ditët	71*	83	75	78	85	68**	75	79

Si u zhvilluar kecat?

Prova me ushqimin filloi me ditën e 63-të të jetës. Tabela 1 tregon rezultatet e performancës së majmërisë. Vlerësimi u krye veçmas sipas gjinisë, llojit të ushqimit bazë, përqindjes së ushqimit të përqendruar dhe gjenetikës. Numrat në tabelë me një * tregojnë ndryshime të konsiderueshme, sa më shumë *, aq më i qartë është ndryshimi. Foragjeret nuk kishin asnjë efekt në asnjë tipar të performancës së majmërisë. Siç pritej, një pjesë e lartë e ushqimit të koncentruar rezultoi në shtim më të mirë ditor të peshës dhe kështu një periudhë më të shkurtër majmërie.

Kecat e racave të kryqëzuara ishin zhvilluar vetëm pak më mirë në rritje, ndryshimi në majmëri nuk ishte më i rëndësishëm. Dallimi më i madh është mes seksit. Kecat mashkull lindën më me vështirësi, por u zhvilluan më mirë në fazën e majmërisë.

Karakteristika	Gjinia		Ushqim voluminoz		Ushqim i koncentruar		Gjenetika	
	m	w	SM	SBM	20%	40%	e kryeqëzuar	racë e pastër
Qumështi total, kg	128,59	121,63	124,45	125,77	122,29	127,92	127,25	122,97
marrja ditore e qumështit, kg	2,33	2,20	2,25	2,28	2,22	2,32	2,30	2,23
Silazh total, kg TM	83,86	87,20	88,95	82,10	109,37	61,69***	83,15	87,90
Sanë totale, kg TM	9,78	10,87	9,91	10,74	11,05	9,60*	9,89	10,76
KF totale, kg TM	28,56	30,80	29,04	30,32	21,47**	37,89	27,66	31,71
Marrja totale e KF + GF, kg TM	122,20	128,88	127,90	123,17	141,89	109,18***	120,70	130,37
g XP për kg kafshë të therur	1482**	1703	1522	1663	1639	1547	1529	1657
MJME për kafshë të therur	118**	136	130	124	139	115***	122	133

Sa kanë ngrënë kecat?

Përveç zhvillimit të peshës dhe shtimit të përditshëm, edhe sasia e ushqimit të konsumuar është shumë e rëndësishme. Shifrat përkatëse mund të gjenden në tabelën 2. Kjo tabelë tregon gjithashtu sasinë totale të qumështit dhe sasinë ditore të qumështit në zonën e rritjes. Një total prej rreth 125 kg qumësht u konsumua gjatë rritjes, që do të thotë një marrje mesatare ditore e qumështit prej rreth 2.25 kg. Nuk ka asnjë ndryshim midis grupeve të provës. Interesante është që konsumi i ushqimit nuk ndikohet nga gjinia, lloji i foragjereve ose gjenetika. Sigurisht që ka ndryshime në marrjen e ushqimit të koncentruar. Një përqindje më e lartë e ushqimit të përqendruar në racion do të thotë më pak konsum silazhi. Kecat konsumuan edhe pak më pak sanë. Në përgjithësi, grupi 40% hëngri rreth 17 kg ushqim më të përqendruar sesa grupi 20%. Sidoqoftë, marrja totale e ushqimit ishte më e lartë në grupin 20%, kjo ishte disi e habitshme. Dihet nga eksperimentet e mëparshme që një përqendrim më i lartë i ushqimit koncentrat rezulton në një konsum të përgjithshëm më të lartë të ushqimit.

Përdorimi i proteinave (sasia e proteinave të papërpunuara të nevojshme për të prodhuar një kilogram peshë) është dukshëm më e mirë tek kecat mashkull sesa tek femrat. Gjenetika ose racioni nuk kishin asnjë ndikim për këtë. Shfrytëzimi i energjisë është gjithashtu më i mirë te kecat mashkull dhe te kecat e grupit të ushqimit koncentrat.

Përmbledhje: Një përqindje më e lartë e ushqimit koncentrat në racion rezulton në shtim ditor në peshë dukshëm më të mirë, me shtimin e peshës prej gati 200 g që është dukshëm më e ulët krahasuar me qingjat. Shtimi mesatar ditore i lëndës së thatë varionte ndërmjet 1.5 dhe 1.7 kg. Kryqëzimi me dhitë Boer nuk solli ndonjë përmirësim.